

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
Новомиргородського психоневрологічного інтернату

18.11.2024

м. Київ, 2024

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 18.11.2024 групою НПМ здійснено відвідування Новомиргородського психоневрологічного інтернату (далі – інтернат, заклад, ПНІ).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Круцюк Антон Володимирович, заступник начальника відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Паршакова Ольга Валеріївна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Черевко Марина Іванівна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Свирид Сергій Романович, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму в закладах соціального забезпечення та освіти Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Любченко Наталія Михайлівна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Цюмік Олександр Вадимович, фахівець з питань проведення фахових досліджень під час відвідування місць несвободи в рамках реалізації національного превентивного механізму (лікар-психіатр);

Проценко Людмила Петрівна, представник громадської організації;

Грець Валерій Григорович, представник громадської організації;

Куценко Тетяна Вікторівна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Інтернат знаходиться за адресою: вулиця Дудченка, будинок, 9, місто Новомиргород, Кіровоградська область, 26001.

Керівник закладу – Лиля Інна Дмитрівна.

Згідно з Положенням про Новомиргородський психоневрологічний інтернат, затвердженим рішенням Кіровоградської обласної ради від 20.09.2018 № 268, інтернат є стаціонарним інтернатним закладом для соціального захисту, що утворюється для тимчасового або постійного проживання/перебування осіб із стійкими інтелектуальними та/або психічними порушеннями, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового обслуговування, надання медичної допомоги, соціальних послуг та комплексу реабілітаційних заходів і яким згідно з висновком лікарської комісії за участю лікаря-психіатра не протипоказане перебування в закладі.

Заклад розрахований на перебування 220 осіб. На день відвідування у ПНІ зараховано 215 осіб, а фактично перебувало 204 особи (4 особи у відпустці, 7 осіб у комунальному закладі «Кіровоградська обласна психіатрична лікарня»), з яких ліжкових хворих – 6 осіб, підопічних, які відносяться до маломобільних груп населення – 5 осіб. У закладі перебуває 93 жінки та 122 чоловіків, серед яких 198 підопічних – дієздатні особи, 17 осіб – недієздатні. Встановлену групу інвалідності мають 215 осіб. 2 підопічних знаходяться під опікою закладу та у 15 підопічних інші опікуни. Також у закладі перебуває 4 підопічних із числа внутрішньо переміщених осіб.

Інтернат складається з двох окремо розташованих корпусів (жіночого та чоловічого), що знаходяться віддалено один від одного (далі – жіночий корпус, чоловічий корпус) (фото 1, 2).

Фінансування закладу за 2023 рік становило 31 201 100,00 грн – загальний фонд, 5 081 000,00 грн – спеціальний фонд, 2 088 879,93 грн – благодійна допомога.

Затверджене фінансування інтернату на 2024 рік становить 34 960 500,00 грн – загальний фонд, 6 210 700,00 грн – спеціальний фонд. За січень – жовтень 2024 року на рахунки закладу надійшло 849 753,90 грн благодійної допомоги.

Штатна чисельність працівників інтернату складає 164,0 штатних одиниць, з яких 43,0 штатних одиниць чоловічого корпусу – медичний персонал (лікар-психіатр – 1,0 шт. од.; сестра медична старша – 1,0 шт. од.; сестра медична – 6,0 шт. од.; сестра медична з масажу – 1,0 шт. од.; сестра медична з лікувальної фізкультури – 1,0 шт. од.; сестра-господиня – 1,0 шт. од.; дезінфектор – 1,0 шт. од.; молодша медична сестра (санітарка палатна) – 24,0 шт. од.; молодша медична сестра (санітарка прибиральниця) – 2,0 шт. од.; молодша медична сестра (санітарка ванниці) – 2,0 шт. од.; молодша медична сестра (санітарка роздавальниця) – 2,0 шт. од.; молодша медична сестра (санітарка супровідниця) – 2,0 шт. од.) та 36,0 штатних одиниць жіночого корпусу – медичний персонал (лікар загальної практики-сімейний лікар – 1,0 шт. од.; сестра медична старша – 1,0 шт. од.; сестра медична з дієтичного харчування – 1,0 шт. од.; сестра медична – 5,0 шт. од.; сестра медична з лікувальної фізкультури – 1,0 шт. од.; сестра-господиня – 1,0 шт. од.; молодша

медична сестра (санітарка палатна) – 18,0 шт. од.; молодша медична сестра (санітарка прибиральниця) – 4,0 шт. од.; молодша медична сестра (санітарка ванниці) – 1,0 шт. од.; молодша медична сестра (санітарка роздавальниця) – 2,0 шт. од.; молодша медична сестра (санітарка супровідниця) – 1,0 шт. од.).

Згідно з тарифікаційним списком працівників станом на 12.10.2024 в ПНІ працює 157 осіб, з яких 36 осіб чоловічого корпусу та 39 осіб жіночого корпусу – медичний персонал.

Первинна медична допомога підопічним надається сімейними лікарями комунального некомерційного підприємства «Центр первинної медико-санітарної допомоги» Новомиргородської міської ради. На день відвідування усі підопічні мають укладені декларації про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу та отримують медичні послуги, передбачені програмою державних гарантій медичного обслуговування населення у 2024 році, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 22.12.2023 № 1394.

Спеціалізована медична допомога надається на базі комунального некомерційного підприємства «Новомиргородська міська лікарня» Новомиргородської міської ради.

Заклад отримав ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики за спеціальністю організація і управління охороною здоров'я, загальна практика – сімейна медицина; за спеціальністю молодших спеціалістів з медичною освітою: сестринська справа.

Бригада екстреної (швидкої) медичної допомоги прибуває до закладу у випадку виклику у встановлений законодавством час.

Медичними працівниками не менше ніж один раз на рік організовується огляд підопічних лікарсько-консультативною комісією за участю лікаря-психіатра з метою вирішення питань щодо доцільності їх подальшого перебування у закладі та необхідності встановлення чи припинення опіки або піклування.

Медичний підрозділ сприяє в оформленні документів та організовує огляд підопічних медико-соціальною експертною комісією для встановлення підопічним групи інвалідності або продовження її строку.

У осіб з інвалідністю розроблені індивідуальні програми реабілітації згідно наказу Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ) від 08.10.2007 № 623 «Про затвердження форм індивідуальної програми реабілітації інваліда, дитини-інваліда та Порядку їх складання».

На території чоловічого корпусу розташовано реабілітаційне відділення (далі – відділення), в якому облаштовано кабінет лікувальної фізичної культури та масажний кабінет. У відділенні проводять фізіотерапевтичні процедури, ароматерапію, механомасаж, масаж, електрофорез, електросон, гальванізацію і лікарський електрофорез, діадинамотерапію, ампліпульсотерапію, електростимуляцію, електросон, транскраніальну електроанальгезію,

флюктуоризацію, ультрависокочастотну терапію. Також у відділенні встановлена бальнеологічна ванна, наявні спортивні тренажери, бігові доріжки (фото 3, 4, 5, 6, 7). У підопічних закладу є можливість пити кисневі коктейлі, фіточаї, брати участь у теренкурах.

Індивідуальні плани надання соціальних послуг переглядаються кожен рік відповідно до розділу IV Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198 (далі – Державний стандарт).

Під час відвідування встановлено, що у закладі перебувають 4 особи з захворюванням на цукровий діабет II типу. Підопічним регулярно проводиться обстеження крові на рівень глюкози згідно наказу Міністерства охорони здоров'я України від 26.01.2023 № 151 та корегується лікування в разі потреби.

У 2023 році в ПНІ померло 2 підопічних віком 48 та 69 років. Причинами смерті підопічних встановлено: хронічна серцева недостатність, ішемічна хвороба серця; хронічна недостатність кровообігу, постінфарктний кардіосклероз.

У 2024 році станом на дату відвідування померло 4 підопічних віком від 33 до 56 років. Причинами смерті підопічних встановлено: злоякісне новоутворення; ішемічна хвороба серця, атеросклеротичний кардіосклероз; атеросклеротичний кардіосклероз; гостра серцева недостатність, гостра ішемічна хвороба серця.

Підопічні забезпечені раціональним чотириразовим харчуванням, у тому числі дієтичним, наявне денне меню. Проміжки часу між споживанням їжі не перевищують чотирьох годин.

Сума витрат на харчування на одну особу на день в інтернаті складає 89,34 грн, а сума витрат на медикаменти на одну особу на день складає 7,16 грн.

Території жіночого корпусу та чоловічого корпусу огорожені, підопічні вільно пересуваються територіями та мають можливість виходити за їх межі. На територіях облаштовані місця для відпочинку, криті та відкриті альтанки, лави та інше (фото 8).

У власності закладу наявні легковий автомобіль та автомобіль швидкої допомоги.

У холах облаштовані зони відпочинку, наявні телевізори для спільного перегляду.

Природне та штучне освітлення в житлових кімнатах закладу задовільне.

Підопічні користуються власними речами, в тому числі мобільними телефонами.

Групою НПМ встановлено, що одяг, взуття, постільна білизна та інший м'який інвентар персоналізовано (фото 9). Підопічні забезпечені сезонним одягом.

Усі підопічні, окрім підопічної І., мають документи. Закладом здійснюються заходи щодо оформлення паспорту підопічній І., зокрема направлено лист до

посольства Молдови від 10.10.2024 № 1338 для підтвердження відсутності громадянства цієї держави.

Працетерапія у жіночому корпусі організована на високому рівні. Так, підопічні жінки відповідно до індекса Бартела та набутих навичок поділяються на групи: відділення отримання побутових навичок, відділення отримання навиків самообслуговування, художньо-прикладна майстерня.

В рамках працетерапії підопічні жінки виконують різні види робіт: догляд за рослинами, господарські, художні, швейні тощо (фото 10, 11). Групою НПМ відмічено зацікавленість підопічних жінок до зазначених робіт та спрямованість на трудовий процес. Окрім того, інструктор з трудової терапії організовує концерти та свята.

Також у жіночому корпусі функціонує музична кімната (фото 12). Організатор з культурно-дозвіллевої діяльності працює як для жіночого корпусу, так і для чоловічого корпусу.

Трудотерапія в чоловічому корпусі організована наступним чином: підопічні поділяються на 5 груп, до кожної групи закріплено інструктора з соціально-трудою адаптації. Підопічні переглядають телепередачі та грають у настільні ігри.

Під час відвідування відбулося конфіденційне спілкування з 54 підопічними та 15 працівниками закладу.

Скарг на жорстоке поводження, якість догляду та умови проживання від підопічних не надходило.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ здійснено 14.03.2023, за результатами якого групою НПМ виявлено порушення прав:

- на життя;
- на охорону здоров'я та медичну допомогу;
- на достатній життєвий рівень.

За результатами попереднього відвідування НПМ вносились такі рекомендації:

1. Кіровоградській обласній військовій адміністрації та Кіровоградській обласній раді:

забезпечити контроль за усуненням недоліків, викладених у звіті, та вжити заходів щодо забезпечення безпечних та комфортних умов проживання підопічних;

розглянути питання щодо виділення коштів для ПНІ з метою завершення ремонтних робіт із заміни старих віконних конструкцій на нові та для оновлення твердого інвентарю;

розглянути питання щодо виділення коштів для обстеження та лікування підопічних в медичних закладах за межами інтернату.

2. Новомиргородському психоневрологічному інтернату:

провести ремонтні роботи в душових кімнатах жіночого відділення;

обладнати душові кімнати в жіночому відділенні перегородками для забезпечення приватності;

вжити заходи щодо обладнання укриттів для підопічних та персоналу закладу.

У ході відвідування встановлено, що рекомендації надані за результатом попереднього відвідування виконані частково.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (стаття 28 Конституції України, стаття 3 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 1 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або принижуючих гідність видів поводження і покарання).

1. Групою НПМ встановлено, що посадові інструкції медичного персоналу не містять пункту про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, як це передбачено статтею 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Порушення права на життя та безпеку (стаття 11 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, стаття 27 Конституції України).

2. У закладі відсутні придатні до використання укриття, що порушує вимоги пункту 7 розділу XVII Державного стандарту, абзацу другому підпункту 2 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185 (далі – Критерії діяльності), та наказу Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту» (фото 13, 14, 15).

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України).

3. У ході відвідування закладу групою НПМ встановлено перенаселення в житлових кімнатах інтернату, що є порушенням норм житлової площі на одну особу та не відповідає вимогам ДБН В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення» (далі – ДБН В.2.2-18:2007).

Наприклад, площа однієї з кімнат становить 34,72 м², а сама кімната розрахована на проживання 8 осіб (в кімнаті наявні 8 ліжок). Відтак на одну особу припадає 4,34 м².

Зазначене порушує передбачені чинним законодавством норми площі на особу (8-10 м²).

4. У порушення Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, інвалідів та дітей-інвалідів в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення, затверджених Міністерством соціальної політики України від 19.08.2015 № 857 (далі – Мінімальні норми), в кімнатах недостатня кількість твердого інвентарю, а саме: приліжкових тумб, стільців за кількістю місць, столів, шаф для зберігання речей. Окрім того, фонд наявного в ПНІ твердого інвентарю застарілий та потребує оновлення (фото 16, 17).

5. Пунктом 5 Типового положення про психоневрологічний інтернат, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 957 (далі – Типове положення), передбачено, що створення належних умов для проживання підопічних є одним з основних завдань інтернату. Водночас керівництвом закладу не забезпечено умов для комфортного та безпечного проживання підопічних у своїх кімнатах. Зокрема матраци на ліжках окремих підопічних перебувають у зношеному стані, через що персонал підкладає під них дерев'яні щити (фото 18, 19). Зазначена конструкція є недопустимою в закладах соціального захисту населення, оскільки може нести загрозу здоров'ю підопічних.

Європейський комітет з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (далі – КЗК) у частині другій пункту 34 Восьмої Загальної доповіді [СРТ/Inf (98) 12] зазначає, що особливу увагу слід приділяти обладнанню кімнат для підопічних та місць відпочинку.

6. Підопічні закладу харчуються з металевого посуду та використовують при прийомі їжі тільки ложки (фото 20). КЗК у Восьмій Загальній доповіді [СРТ/Inf (98) 12] зазначає, що слід надавати підопічним можливість використовувати елементи звичайного «нелікарняного» життя – наприклад користуватися відповідним посудом та столовими приборами, що є невід'ємною частиною програми психосоціальної реабілітації.

7. Групою НПМ встановлено недотримання санітарно-гігієнічних вимог, зокрема відсутнє мило та рушники біля умивальників у їдальні. Персонал не допомагає та не контролює процес миття рук підопічними, що може призвести до спалаху інфекційних захворювань і є порушенням абзацу 3 пункту 1 розділу VIII вимог Державного стандарту (фото 21).

8. Групою НПМ встановлено відсутність маркування добових проб виготовлених страв (фото 22). Окрім того, виявлено немарковані продукти харчування, що суперечить пункту 1 статті 32 Закону України «Про основні

принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів». Зазначене не дає можливості визначити їх терміни придатності та відповідність умов зберігання.

Зазначене порушення усунуто за час написання звіту (фото 23, 24).

9. У холодильнику харчоблоку встановлено порушення правил товарного сусідства продуктів харчування, що може призвести до перехресного забруднення продуктів харчування та втрати їх якості (фото 25).

Вказане порушення усунуто за час написання звіту (фото 26).

10. Санітарно-гігієнічні приміщення інтернату знаходяться в занедбаному стані та потребують проведення капітального ремонту (фото 27). КЗК у частині першій пункту 34 Восьмої Загальної доповіді [СРТ/Inf(98) 12] зазначає, що заклади необхідно підтримувати у належним чином відремонтованому стані.

11. Також, у порушення пункту 3.6 розділу VI Мінімальних норм в туалетних кімнатах закладу відсутні насадки на унітази.

12. У чоловічому корпусі наявний стійкий неприємний запах, що свідчить про неналежне проведення адміністрацією закладу санітарно-гігієнічних заходів та порушує вимоги пункту 11 Типового положення.

13. Під час відвідування баки для води були порожні, що свідчить про відсутність доступу підопічних до чистої питної води (фото 28).

Порушення права на повагу до приватного і сімейного життя (стаття 8 Європейської конвенції з прав людини).

14. У приміщенні лазні відсутні шторки для забезпечення приватності підопічним, на вікнах санітарно-гігієнічних кімнат відсутнє непрозоре скло або непрозора плівка (фото 29). Також відсутні перегородки у туалетних кімнатах ПНІ (фото 30).

Окрім того, працівники закладу порушують права підопічних на приватність, оскільки проводять гігієнічні процедури підопічним у присутності інших мешканців кімнати, не використовуючи при цьому ширми. Більш того, використання туалетного стільця, зміна підгузків та миття підопічних у присутності інших осіб порушує право мешканців на повагу до людської гідності.

Відповідно до рекомендацій КЗК вищезазначені умови не сприяють зміцненню почуття самотності особистості та особистої гідності підопічних.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України).

15. У закладі ведеться медична документація за вільно вибраними формами («Історія хвороби», лист лікарських призначень), що є порушенням вимог наказу МОЗ від 14.02.2012 № 110 «Про затвердження форм первинної облікової документації та Інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування» та наказу

МОЗ від 29.05.2013 №435 «Про затвердження форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я, які надають амбулаторно-поліклінічну та стаціонарну допомогу населенню, незалежно від підпорядкування та форми власності».

16. Під час вивчення медичної документації встановлено, що підопічні не надають усвідомлену згоду на амбулаторну психіатричну допомогу (форма первинної облікової документації № 003-8/о) та усвідомлену згоду на проведення психіатричного огляду (форма первинної облікової документації № 003-7/о), затверджених наказом МОЗ від 15.09.2016 № 970, що є порушенням статей 11, 12 Закону України «Про психіатричну допомогу».

17. У порушення Правил застосування фізичного обмеження та (або) ізоляції при наданні психіатричної допомоги особам, які страждають на психічні розлади, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 24.03.2016 № 240, у закладі відсутній «Журнал реєстрації застосування фізичного обмеження та (або) ізоляції при наданні психіатричної допомоги особам, які страждають на психічні розлади».

18. Також групою НПМ встановлено, що підопічним, які приймають лікарські засоби з діючою речовиною «Клозапін» (Clozapin) не проводяться періодичні гематологічні обстеження для попередження виникення гранулоцитопенії або агранулоцитозу, що порушує вимоги наказу МОЗ від 08.08.1995 № 147 «Про гематологічний контроль при лікуванні лепонексом (клозапіном)».

19. У закладі наявні карантинні кімнати для спостереження за новоприбулими підопічними протягом 14 днів для виявлення проявів гострих інфекційних хвороб. Проте в карантинних кімнатах відсутня вбиральня та духова, що не відповідає вимогам ДБН В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення».

20. У приміщенні, де зберігаються лікарські засоби, відсутній термометр та гігрометр для здійснення контролю за температурою і відносною вологістю повітря. Відповідно до пункту 4 розділу II Правил зберігання та проведення контролю якості лікарських засобів у лікувально-профілактичних закладах, затверджених наказом МОЗ від 16.12.2003 № 584, у приміщенні для зберігання лікарських засобів слід підтримувати температуру та вологість повітря, які відповідають вимогам інструкції для медичного застосування лікарського засобу. Відсутність термометра та гігрометра створює ризик порушення умов зберігання та може призвести до змін у хімічному складі лікарських засобів. Це може знизити їх ефективність або зробити небезпечними для підопічних. Наприклад, деякі ліки можуть втрачати ефективність або навіть ставати токсичними при неправильних умовах зберігання.

21. Під час відвідування виявлені лікарські засоби, термін яких закінчився. Відповідно до 6 пункту II розділу глави 2 Методичних рекомендацій ведення обліку

лікарських засобів та медичних виробів у закладі охорони здоров'я № 635 від 09.09.2014 лікарські засоби з терміном придатності, що минув, підлягають вилученню з обігу та списанню з балансу (фото 31).

22. У процедурному кабінеті продукти харчування та лікарські засоби зберігаються разом в одному холодильнику, що порушує пункт 12 розділу III Правил зберігання та проведення контролю якості лікарських засобів у лікувально-профілактичних закладах, затверджених наказом МОЗ від 16.12.2003 № 584, яким забороняється сумісне зберігання лікарських засобів із реактивами, біологічним матеріалом тощо в одному холодильнику (фото 32).

23. Закладом не укладено договір про надання послуг у сфері поводження з небезпечними відходами, що є порушення природоохоронного законодавства, яке регулює питання зберігання, перевезення та утилізації медичних відходів категорії «В», затверджених наказом МОЗ від 08.06.2015 № 325 «Про затвердження Державних санітарно-протиепідемічних правил і норм щодо поводження з медичними відходами». Медичні відходи накопичуються та зберігаються у не пристосованих для цього приміщеннях.

24. Незважаючи на наявність у закладі періодичних випадків отримання підопічними тілесних ушкоджень, медичними працівниками не складається довідка про фіксацію тілесних ушкоджень (форма первинної облікової документації № 511/о) відповідно до вимог наказу Міністерства охорони здоров'я України від 02.02.2024 № 186. Відсутність належного документування фактів тілесного ушкодження може перешкоджати ефективному розслідуванню випадків травмування у подальшому.

25. У медичній частині ПНІ відсутні протоколи догоспітальної допомоги, форми та порядок ведення яких затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 05.06.2019 № 1269 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації екстреної медичної допомоги», що ускладнює вчасне діагностування та подальшу якість надання необхідної допомоги підопічним у разі виникнення невідкладних станів.

26. Групою НПМ під час аналізу медичних карток підопічних встановлено, що лікування психофармакологічними препаратами тривалий час не змінювали та не корегували відповідно до стану здоров'я підопічних, що суперечить статті 4 Закону України «Про психіатричну допомогу», відповідно до якої психіатрична допомога надається на основі принципів законності, гуманності, додержання прав людини і громадянина, добровільності, доступності та відповідно до сучасного рівня наукових знань.

27. У закладі відсутні клінічні протоколи надання психіатричної допомоги, що порушує вимоги статті 14¹ Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я».

28. Групою НПМ встановлено, що у штатному розписі інтернату наявна посада лікаря-психіатра, проте у закладу відсутня ліцензія на медичну практику за вказаною спеціальністю. Господарська діяльність з медичної практики в Україні підлягає обов'язковому ліцензуванню відповідно до статті 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності».

Порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних осіб (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

29. Не всі приміщення інтернату у повній мірі пристосовані до потреб осіб з інвалідністю та підопічних, які належать до маломобільних груп населення, що не відповідає вимогам ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд», а саме:

у коридорах житлових корпусів відсутні горизонтальні поручні з обох боків для полегшення пересування малорухливим особам (фото 33);

санітарно-гігієнічні кімнати закладу не обладнано поручнями або іншими пристосуваннями (фото 34);

дорожні покриття на території закладу не дають змогу без сторонньої допомоги пересуватися підопічним, які відносяться до маломобільних груп населення (фото 35).

Порушення права володіти, користуватися та розпоряджатися своєю власністю (стаття 41 Конституції України).

30. У порушення вимог Порядку використання сум пенсій (щомісячного довічного грошового утримання) та/або державних соціальних допомог, нарахованих відповідно до законодавства дітям-сиротам, дітям, позбавленим батьківського піклування, недієздатним особам та особам, цивільна дієздатність яких обмежена, які є вихованцями підопічними дитячих будинків-інтернатів, психоневрологічних інтернатів, затвердженого Наказом Міністерства соціальної політики України від 17.08.2018 року № 1173, облік коштів недієздатних підопічних, опікуном яких є заклад, не здійснюється.

31. Під час конфіденційного спілкування з підопічними групі НПМ стало відомо, що персонал закладу вимагає від підопічних здавати гроші на закупівлю будівельних матеріалів для проведення ремонтних робіт приміщень інтернату.

Адміністрація ПНІ, відповідно до пункту 5 Типового положення, несе відповідальність за створення належних умов для проживання у закладі та не повинна перекладати цю відповідальність на підопічних. Вимагання від підопічних грошових коштів на користь інтернату свідчить про зловживання персоналом закладу своїм службовим становищем.

Порушення права на свободу думки, совісті і релігії (стаття 9 Європейської конвенції з прав людини).

32. Під час конференційного спілкування з підопічними стало відомо, що в інтернаті відсутні умови для задоволення релігійних потреб підопічних, а саме не функціонує капличка, в інтернат не навідуються священнослужителі, підопічних не супроводжують до церкви тощо. Зазначене створює умови, при яких у підопічних відсутня будь-яка можливість задовольнити релігійні потреби, що порушує права людини, закріплені статтею 35 Конституції України.

Інші порушення.

33. Групою НПМ під час відвідування встановлено, що арматурні картки у закладі ведуться недержавною мовою, що порушує частину 1 статті 1 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», а саме єдиною державною (офіційною) мовою в Україні є українська мова.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Міністерству соціальної політики України, Національній соціальній сервісній службі України вжити в межах компетенції заходів, спрямованих на припинення та усунення виявлених порушень, зокрема організувати та провести перевірку дотримання вимог законодавства під час надання соціальних послуг Новомиргородським психоневрологічним інтернатом, а також у межах здійснення контролю за діяльністю відповідного структурного підрозділу місцевої держадміністрації надати оцінку діям чи бездіяльності відповідних посадових осіб Кіровоградської обласної військової адміністрації.

2. Кіровоградській обласній військовій адміністрації, Кіровоградській обласній раді забезпечити:

вжити заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності інтернату;

у межах здійснення контролю надати оцінку діям відповідних посадових осіб інтернату щодо вимагання працівниками закладу у підопічних грошей на закупівлю будівельних матеріалів для проведення ремонтних робіт приміщень інтернату, та вжити невідкладних заходів щодо їх усунення;

облаштування укриття з урахуванням вимог чинного законодавства;

проведення капітального ремонту санітарно-гігієнічних кімнат закладу;

оновлення фонду наявного твердого інвентарю.

3. Новомиргородському психоневрологічному інтернату забезпечити:

включення до всіх посадових інструкцій персоналу пункт про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання;

облаштування укриття з урахуванням вимог чинного законодавства;

дотримання норм житлової площі на одну особу;

облаштування житлових та туалетних кімнат інтернату відповідно до Мінімальних норм;

створення належних умов для проживання підопічних, а саме прибрати дерев'яні щити з ліжок підопічних та облаштувати ліжка матрацами належної якості;

можливість підопічним користуватись неметалевим посудом та столовими приборами;

дотримання санітарно-гігієнічних вимог у їдальні закладу;

дотримання санітарно-гігієнічних заходів у чоловічому корпусі;

підопічним доступ до чистої питної води;

дотримання права підопічних на приватність, зокрема облаштувати кімнати у яких проживає більше ніж одна особа ширмами, приміщенні лазні шторками, вікна санітарно-гігієнічних кімнат непрозорим склом або непрозорою плівкою, туалетні кімнати перегородками;

вжиття заходів щодо приведення медичної документації у відповідність до вимог наказів МОЗ;

надання підопічними усвідомленої згоди на амбулаторну психіатричну допомогу та усвідомлену згоду на проведення психіатричного огляду;

дотримання Правил застосування фізичного обмеження та (або) ізоляції при наданні психіатричної допомоги особам, які страждають на психічні розлади, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 24.03.2016 № 240;

проведення гематологічного контролю підопічним, які приймають лікарські засоби з діючою речовиною «Клозапін» (Clozapinum) або його аналоги;

облаштування карантинної кімнати вбиральною та душовою кімнатою;

належний контроль за умовами зберігання лікарських засобів;

контроль за термінами придатності лікарських засобів;

укладення договору про надання послуг у сфері поводження з небезпечними відходами;

складання медичними працівниками довідки про фіксацію тілесних ушкоджень;

наявність у медичній частині протоколів догоспітальної допомоги;

перегляд та, при потребі, корегування плану лікування підопічних;

наявність клінічного протоколу надання психіатричної допомоги;

отримання ліцензії на господарську діяльність з медичної практики відповідно до лікарських посад за штатним розписом;

дотримання вимог ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд»;

оформлення необхідної документації відповідно до Порядку використання сум пенсій (щомісячного довічного грошового утримання) та/або державних соціальних допомог, нарахованих відповідно до законодавства дітям-сиротам, дітям, позбавленим батьківського піклування, недієздатним особам та особам, цивільна дієздатність яких обмежена, які є вихованцями/підопічними дитячих будинків-інтернатів, психоневрологічних інтернатів, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 17.08.2018 № 1173;

припинення практики вимагання у підопічних особистих коштів;

умови для задоволення релігійних потреб підопічних;

ведення арматурних карток державною мовою.

Додатки: фотоматеріали на 9 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ

**Заступник начальника відділу
реалізації національного
превентивного механізму в закладах
соціального забезпечення та освіти
Департаменту з питань реалізації
національного превентивного
механізму Секретаріату
Уповноваженого Верховної Ради
України з прав людини**

Антон КРУЦЮК

Фотоматеріали

фото 1

фото 2

фото 3

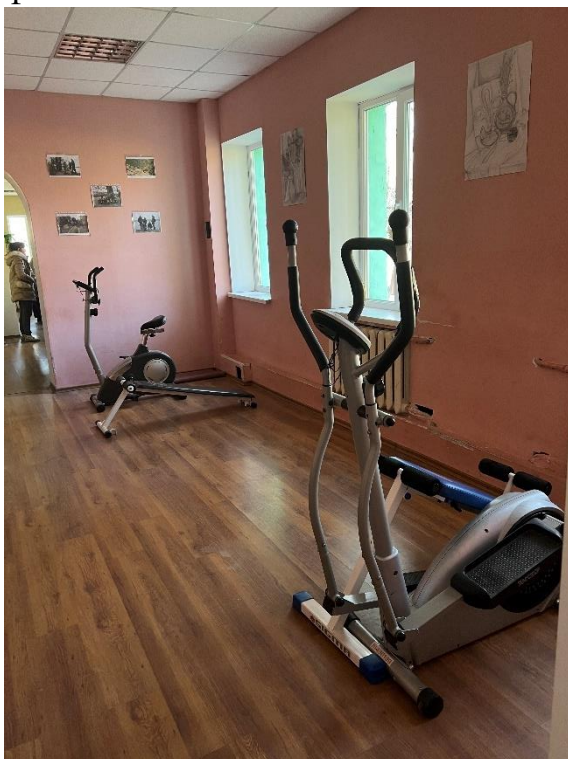

фото 4

фото 5

17

фото 6

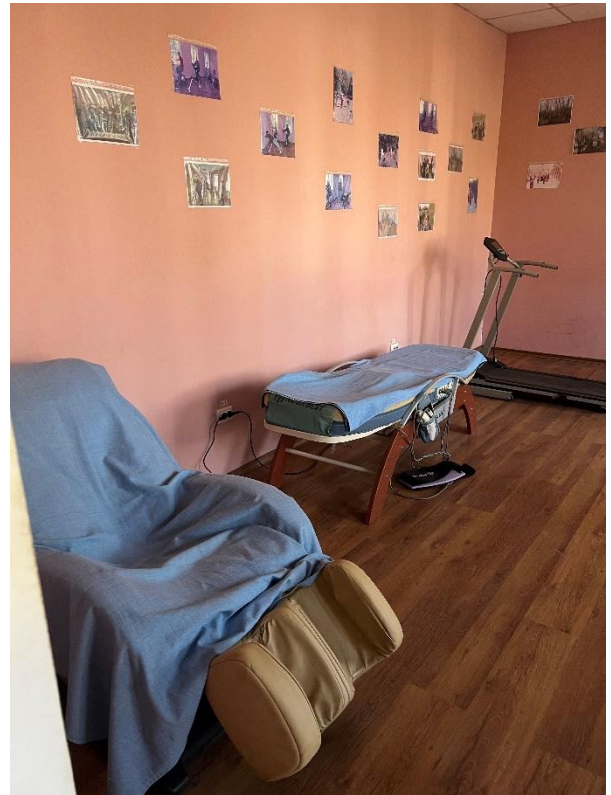

фото 7

фото 8

фото 9

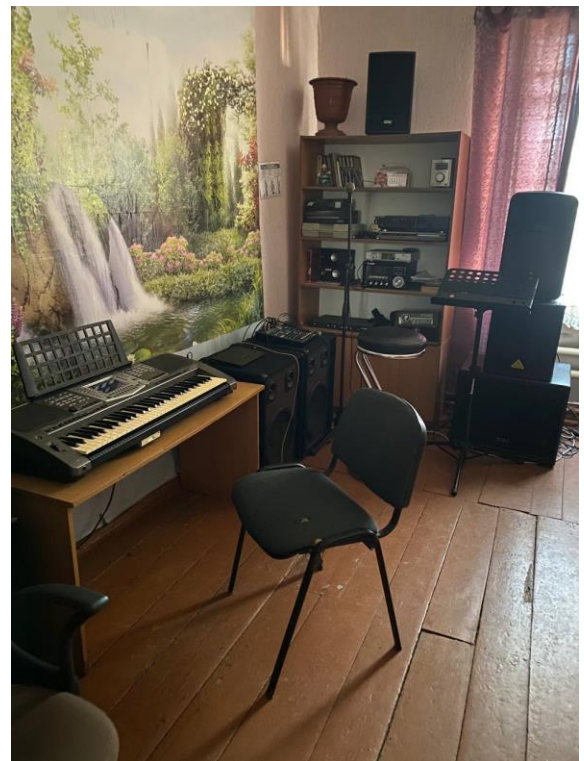
фото 10

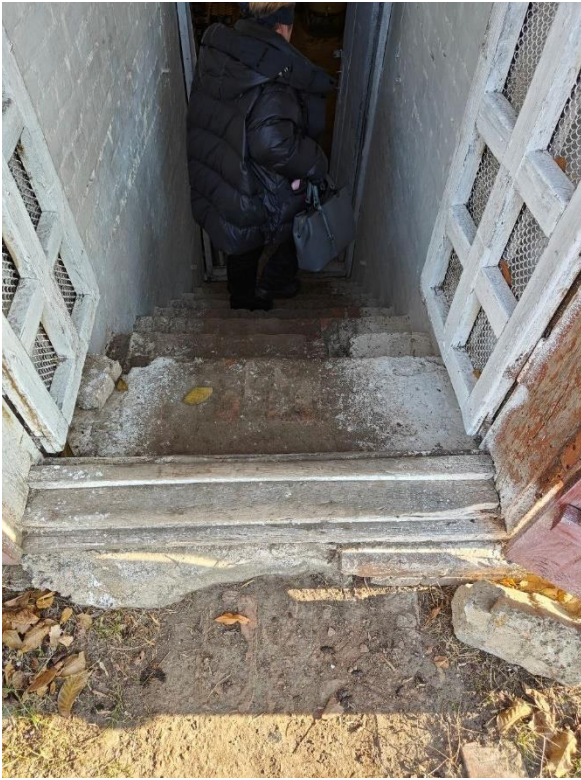
фото 11

фото 12

φωτο 13

φωτο 14

φωτο 15

φωτο 16

φωτο 17

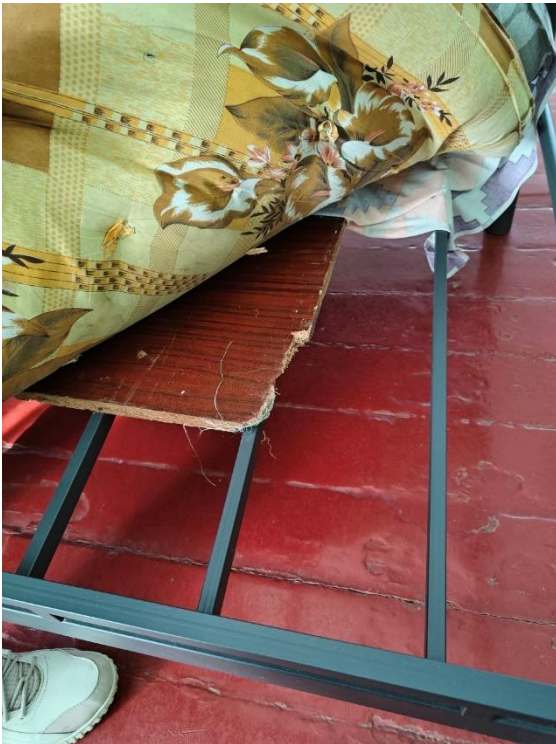

20

φωτο 18

φωτο 19

φωτο 20

21

φωτο 21

φωτο 22

φωτο 23

φωτο 24

φωτο 25

φωτο 26

φωτο 27

φωτο 28

23

фото 29

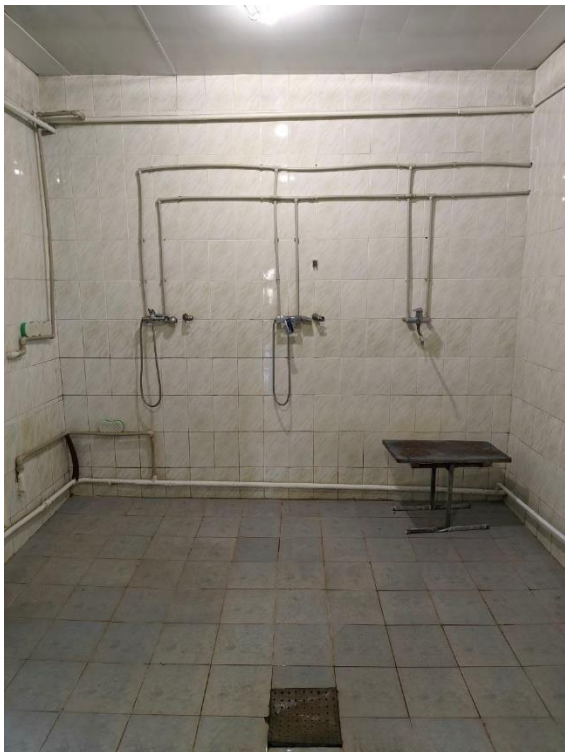

фото 30

фото 31

фото 32

φωτο 33

φωτο 34

φωτο 35

